

Behandling med medicinska kompressionsprodukter

Syfte

Syftet med riktlinjen är att förtydliga handhavandet av kompressionsprodukter, såsom strumpor och ärmar, inom Region Kalmar län.

Kompressionsbehandling är den enskilt viktigaste delen vid behandling av lymfödem. Eftersom lymfödem är en kronisk diagnos, och ett tillstånd som ofta försämras utan behandling finns en stor risk för ökade sjukvårdskostnader om det inte behandlas korrekt.

Svårsläkta sår är kostnadskrävande och innebär lidande under lång tid för patienten. Sårrelaterade kostnader uppskattas till mellan 2 och 4% av all hälso- och sjukvårdsbudget, där personalkostnaden är den stora delen (87% och material 13%). Kompressionsbehandling är även här basbehandling och avgörande för en god sårsläkning. Minskad användning av personalresurs i form av minskad omlägningsfrekvens, kortare behandlingstid och kortare läkningstid reducerar kostnaden.

Berörd verksamhet

Riktlinjen är främst riktad mot de verksamheter som provar ut kompressionsprodukter dvs strumpmottagningarna på respektive sjukhus samt lymfterapimottagningarna på Samrehab och Rehab söder. Riktlinjen kan även tjäna som hjälp för remitterande enheter och som stöd i dialog med patienter.

Ansvar

Remitterter, förskrivare och utprovare av kompressionsprodukter.

Rutin - kompressionsbehandling

Riktlinjen är hämtad från ”Svensk förening för lymfologi” och dess vårdprogram för lymfödem. Se länk för vårdprogrammet i sin helhet. [Behandling - kompression - Svensk Förening för Lymfologi](#)

I denna riktlinje har tillägg och anpassningar gjorts för att inkludera andra diagnoser i behov av kompression, som t ex venös insufficiens och lipödem, samt för lokal förankring kring vissa rutiner.

Kompressionsbehandling kan innefatta både behandling med kompressionsdelar och med bandage och kan vara profylaktisk, behandlande eller stabiliserande över lång tid. Syftet med kompression är att höja det interstitiella trycket så att kapillärfiltrationen och därmed lymfproduktionen minskar, samt möjligen öka den lymfovenösa resorptionen (Template for practice, 2009).

Kontraindikationer

Vid vissa tillstånd kan behandling med kompression vara kontraindicerat alternativt kräva extra stor försiktighet och övervakning (Tabell 6).

Tabell 6. Kontraindikationer eller observanda

Absoluta kontraindikationer	
Artärinsufficiens	Ingen kompression om ABI-värde $\leq 0,5$. Ingen kompression utan att kärlkirurg konsulterats.
Akut hjärtinsufficiens	Ingen kompression utan att hjärtspecialist konsulterats.
Sklerodermi	Pga att underhudsvävnad fibrotiseras och ytlig blodcirkulation försämras.
Relativa kontraindikationer eller observanda	
Erysipelasinfektion	Om trycket tolereras bör patienten fortsätta med tidigare kompression alternativt minska trycket.
Allvarlig perifer neuropati	Krävs mycket noggrant anpassad kompression och utvärdering av speciellt erfaren personal. Kompression kan vara kontraindicerat.
Cardiellt ödem	Högst knälång strumpa kkl 1.
Högt blodtryck, hjärtarytmier, hjärtsvikt, kransartärsjukdom	Kompression kan förvärra beroende på kompressionsklass och produkt.
Extrema formavvikelser som djupa hudveck, sår och lymfläckage	Krävs mycket noggrant anpassad kompression och utvärdering av speciellt erfaren personal.

Väl utprovade kompressionsdelar är en förutsättning för att kunna kontrollera lymfödemet och hålla det stabilt över tid, antingen som enda behandling eller efter en period av intensivbehandling med olika behandlingskomponenter.

Kompressionsbehandling är basbehandling vid venösa bensår och är avgörande för god sårhäkning, då ödembekämpning befrämjar sårhäkning. Alla patienter med venös insufficiens har nytta av kompressionsbehandling. Syftet är symtomlindring, minska ödem, läka och förebygga sår samt förebygga hudförändringar. Behandlingen är oftast livslång. Se länk för nationellt vårdprogram venös sjukdom i benen [Nationellt vårdprogram för venös sjukdom i benen – varicer och venösa bensår \(nationelltklinisktkunskapsstod.se\)](https://www.nationelltklinisktkunskapsstod.se)

Föreskrivnings- och utprovningsrätt

Vid föreskrivnings- och utprovningsrätt av kompressionsdelar bör följande gälla:

- Kompressionsdelen är ett medicinskt behandlingshjälpmedel som ordineras, utprovas och kontrolleras av kompetent och van personal med kunskap i måttagningsteknik och kännedom om sortiment, modeller och fabrikat. Detta förutsätter att utprovaren har tillräckligt stort patientunderlag för att få rutin på optimal måttagning.
- Det är önskvärt med kontinuitet, så att patienten kan återkomma regelbundet till samma utprovare. Vid individuellt anpassad kompression bör helst terapeuten själv ta mått till kompressionsdelar för att få feedback på optimal behandling.
- Om utprovningen sker av annan än behandlande terapeut krävs nära samarbete och kommunikation om utfallet.
- För patienter som uppnått stabilt status kan reordination av kompressionsdelar göras av personal med begränsad kunskap inom området.

Lokalt tillvägagångssätt:

- Ansvarig förskrivare är läkare.
- Finns misstanke om eller bekräftad diagnos på lymfödem eller associerad diagnos som t ex lipödem ska remiss skickas till lymfterapeut på Samrehab eller Rehab söder.
- Remiss för övriga diagnoser i behov av kompression, som t ex venösinsufficiens, ska sändas till strumpmottagningarna på medicinkliniken i Västervik resp. Oskarshamn samt i Kalmar. Undantag finns vid t ex DVT i arm som behöver ärm och handske. Då sänds remiss till lymfterapeut.
- Remissen är giltig i 2 år enligt föreskrivningsanvisningarna.
- Det ska på remissen framgå medicinsk indikation samt om kontraindikationer eller observanda finns som utprovare behöver ta hänsyn till. Ett sådant kan vara ankelindex, varför sådant med fördel ska vara utfört och anges på remissen.
- Vid DVT ska remiss skickas till strumpmottagningen för utprovning av den medicinska kompressionsstrumpan. Mått för den tas ca 4 veckor efter diagnos, så att den ev. akuta svullnaden har lagt sig. I den akuta fasen ska patienten använda stödstrumpa eller vara lindad, beroende på svullnadsgrad. Enheten som ställer diagnos säkerställer att rätt kompression tillhandhålls i den akuta fasen.
- Patienter med bensår behöver bra kompression efter att sårerna har läkt för att förebygga uppkomst av nya sår. Här bör det gå ca 4 veckor innan måttagning och beställning av strumpor görs. Under tiden ska fortsatt lindning göras på samma sätt som under sårbehandlingen. Väntetiden behövs för att förbättra hudstatus då det finns risk att sår uppstår om strumpa börjar användas för tidigt. I första hand ska dessa remisser skickas till strumpmottagningarna.

Faktorer att ta hänsyn till vid utprovning

Vid utprovning av kompressionsdelar måste hänsyn tas till:

- Kompressionsklass (KKL)
- Material
- Storlek
- Utformning
- Patientens förmåga att ta på/av kompressionsdelen samt sköta den.

Kompressionsklass

Kompressionsklassen avser ett visst tryck som mäts i mmHg längst perifert, vid vila. Trycket avtar därefter i proximal riktning (Rabe et al. 2021). Kompressionsklasser har interimistiskt fastställts av Europeiska Standardiseringskommittén (European Committee for Standardisation, 2001), tabell 7.

Tabell 7. Kompressionsklasser

CCL I: mild	15–21 mmHg
CCL II: moderate	23–32 mmHg
CCL III: strong	34–46 mmHg
CCL IV: very strong	49- mmHg

Vid mildare besvär av venös insufficiens eller begynnande symtom på lymfödem kan KKL 1 vara tillräcklig. Likaså om det föreligger hinder för hårdare kompression rent medicinskt eller praktiskt. Kompressionsdelar till lymfödem i ben kräver oftast KKL 2-3, eller mer. Vid ödem som kräver högre kompression kan man kombinera med en eller flera extra kompressionsdelar utanpå. Detta ökar trycket ytterligare samt underlättar påtagningen. Vanligt är att man, t ex för ben, kan kombinera en strumpbyxa eller en lårstrumpa med en extra knästrumpa. Tilläggsstrumpan/strumporna har vanligtvis lägre kompressionsklass.

Material

Material och tillverknings sätt varierar mellan olika fabrikanter.

Rundstickade kompressionsdelar är utan söm. De formas på en cylinder, genom att man varierar maskornas storlek och garnets spänning.

Flatstickade kompressionsdelar har söm. De stickas som en flat bit tyg som sys ihop. Till skillnad från rundstickade kan man i det flatstickade materialet lägga till eller dra ifrån maskor, vilket ger större tolerans för stora skillnader i omfång längs extremiteten. I högre kompressionsklasser är kompressionsdelar oftast flatstickade. Respektive grupp har fördelar såväl som nackdelar (Tabell 8).

Man skall observera att varje kompressionsklass har ett intervall. Inom samma kompressionsklass leder olika material till lägre eller högre kompression. Kompressionsdelar i vekare material håller oftast angivet tryck kortare tid och måste därför bytas ut oftare, trots att kompressionsklassen är densamma som hos en kompressionsdel i kraftigare material. Ett allmänt mått är att två uppsättningar kompressionsprodukter håller cirka 6 månader vid daglig användning, men det kan variera beroende på material och användning. Kontrollera hur länge tillverkaren garanterar att kompressionsdelen håller angiven kompression. Olika individer sliter också olika kraftigt på sina kompressionsdelar beroende på vilka aktiviteter man utför i arbetet och på fritiden.

Materialen kan också ha olika Static Stiffness Index (SSI). Detta definieras som ökningen i kompression från liggande position till stående, d v s hur elastiskt eller oeftergivligt materialet är. Flatstickade kompressionsdelar har oftast högre SSI. (Rabe et al. 2021)

Tabell 8. Material

Rundstickat	
Fördelar	Nackdelar
Är oftast tunnare och upplevs mer estetiskt tilltalande.	Är vekare, kan rulla sig och skära in.
Lägre kostnad.	Kan inte spänna över stora omkretsskillnader.
	Klarar inte extremt formade extremiteter.
	Är oftast mindre lämpliga vid större lymfödem av ovan nämnda skäl om man inte använder dem som tilläggsdel.
Flatstickat	
Fördelar	Nackdelar
Bättre passform även vid extrema former.	Kraftigare och stummare material.
Klarar stora omkretsskillnader.	Upplevs ofta mindre estetiskt tilltalande.
Mindre tendens till att skära in eller rulla sig.	Högre kostnad.
Oftast bättre komfort. Går att specialanpassa mer, t ex speciella modeller och alternativ vid måttbeställning.	

Patienter med känslig hud kan behöva prova olika fabrikat. Vid skavtendens i arm- eller knäveck kan man beställa olika typer av specialutförande: specialstickning, ett mjukt isytt foder eller extra vinklad ärm/lårstrumpa.

Det finns också olika fabrikat av silikon- eller hydrogelplattor som kan avlasta irriterad hud och användas under kompressionsdelen. Vid överkänslighet mot gummi (latex) finns kompressionsdelar med bomullsomspunnen tråd. I de fall latex används som elastisk tråd i kompressionsdelen brukar denna vara omspunnen. Latexfria kompressionsdelar finns också.

Hudutslag efter användning kan bero på allergisk reaktion mot kompressionsdelens material (latex, nylon eller färgämnet) eller mot tvättmedel. Behandla utslaget och prova ett annat material medan patientens allergi utreds på hudklinik. Hudutslag under silikonkanten kan bero på en kombination av värme och friktion. Om detta uppstår, byt modell och fastsättningsanordning av kompressionsdelen.

Storlek

Kompressionsdelar finns dels i olika standardstorlekar, dels tillverkade efter individuella mått. Respektive grupp har fördelar såväl som nackdelar (Tabell 9). Om måttbeställd kompressionsdel väljs måste patienten antingen använda standarddelar i korrekt storlek, insydd tidigare kompressionsdel eller bandagera tills den måttbeställda delen levereras. Detta för att bibehålla kontroll över ödemet och säkerställa att måttbeställda delen passar vid leverans.

Tabell 9. Storlekar

Standardstorlek	
Fördelar	Nackdelar
Patienten får sin kompressionsdel snabbare.	Finns inte tillräckligt många vidder och längder för att passa alla optimalt.
Enkel måtttagning.	Mindre urval av material och modeller.
Måttbeställd	
Fördelar	Nackdelar
Optimal passform.	Mer omfattande måtttagning.
Större möjlighet att vid förnyad måtttagning gradvis minska storlek på kompressionsdelen i takt med att ödemet reduceras	Längre leveranstid. Högre kostnad.

Måtttagningstekniken varierar från fabrikat till fabrikat, men innefattar som regel såväl omkrets- som längdmått. Generellt bör fasta mått tas – med viss försiktighet vid avslut samt över leder. (Se instruktioner från respektive tillverkare).

När man mäter till efterföljande kompressionsdel skall måtten jämföras med föregående beställning för att kontrollera att kompressionen ger avsedd effekt. Man utgår då från senaste beställningen och gör korrigeringar av måtten utifrån denna.

Utformning

Kompressionsdelar finns i olika modeller. Man kan också välja olika fästansordningar, t ex olika varianter av silikonkant eller band. Respektive tillverkare lämnar upplysningar om vilka olika varianter av utföranden som finns. Vilket man väljer är beroende av:

- Ödemets utbredning
- Patientens kroppsbyggnad
- Patientens önskemål
- Hur kompressionsdelen fungerar i dagliga aktiviteter

Tabell 10. Rekommenderad kompression för särskilda problem vid lymfödem i benen

Problem	Rekommendation
Svullna tår	Strumpa med öppen tå kombinerat med tåhätt. Om tåhätt ej fungerar testa strumpa med sluten tå.
Svullen fotrygg	Flatstickat material är att föredra. Öppen tå med eller utan tåhätt beroende på om tårna är svullna. Tåhätt ger mer kompression på fotryggen då den går omlott med strumpan. Om svullnaden är kraftig kan man eventuellt lägga till inlägg i skumplastmaterial. Välsittande reglerbara skor/kängor kan bidra till kompression på fötterna.
Ödem kring malleolerna	Pelletter att lägga löst eller sy in. Alternativt separat vriststöd i tillägg. Alternativt skor/kängor enligt ovan.
Ödem, ökad volym kring knälederna	Knästrumpa kan förvärra problemet. Bättre att beställa lårlång strumpa, alternativt strumpbyxa med knästrumpa utanpå.
Lår med kraftigt ökad volym proximalt	Flatstickad, måttbeställd strumpa/strumpbyxa fungerar bäst. Tillståndet behöver högre kompressionsklass. Mycket fast måttagning på låren! Kan behöva dubbla rader silikonband/brett band för att motverka att strumpan glida ner. Kan vara en fördel att kombinera lårlånga strumpor med separat byxa med knälånga ben. Kan behöva dubbel kompression: KKL 3 + KKL 2. Kan kombineras med separat lårhylsa.
Ödem som engagerar ljumskar och genitalia	Flatstickad, måttbeställd strumpbyxa med sluten gren. Alternativt separat specialbyxa med eller utan extra flik. Ev. extra inlägg i skumplast. Grenkilen skall inte vara för bred. För män med genitalödem kan en dambyxa fungera bättre.
Övervikt	Rekommendera viktnedgång! Flatstickad, måttbeställd kompressionsdel fungerar bäst. Fast måttagning proximalt. Strumpa/strumpbyxa uppdelad i två överlappande separata sektioner kan underlätta, t.ex. strumpa med separat byxa.

Även lymfödem på thorax, bröst, genitalia och huvud kan behandlas med kompression, oftast med individuellt anpassade delar. Trycket för thoraxkompression ligger på 25-30 mmHg medan lägre tryck används på huvudet. Trycket mot ett genitalt ödem kan variera stort. Det finns emellertid ingen allmänt vedertagen kompressionsnivå för denna typ av lymfödem. Det är därför speciellt viktigt att utprovning och anpassning sker av specialutbildad personal. Vid ödem i skrotum kan tätsittande cykelbyxa ibland användas eller en speciellt anpassad byxa för skrotum. Lymfödem i vulva kan behandlas med kompressionsbyxor med speciellt anatomiskt anpassade inlägg.

Justerbar kompression

Detta är en grupp produkter som består av ett inelastiskt material som spänns åt och fixeras med ett antal kardborreknäppningar. Det finns separata komponenter för fot, underben, knä, lår, arm och hand som kan kombineras. De kan fungera som ett alternativ till bandagering, som kan vara lättare för patienten att klara själv. (Rabe et al. 2021) Kompressionen är avhängig hur hårt man spänner åt materialet. Produkterna har en hög stiffness (SSI). De kan användas som enda kompression eller i tillägg till kompressionsdelar.

Justerbar kompression kan användas om t ex huden är för skör för att använda strumpor, men lindningen inte är ett bra alternativ. Ifall båda benen behöver kompression kan man börja att testa justerbar kompression på det ena benet för utvärdering av principen. Faller det väl ut kan material beställas till båda benen därefter.

Användning av kompressionsprodukt

Användningsalternativen är beroende av ödemets svårighetsgrad:

- Kontinuerligt under hela dygnet.
- Kontinuerligt under dagtid (kompressionsdelen skall tas på direkt på morgonen).
- Endast inför påfrestande arbete (långvarigt statiskt eller tungt arbete, där patienten upplever svullnadskänsla) och vid ”inaktivitet” som vid långa resor med t.ex. flyg.

Skötsel

Kontrollera att patienten kan sköta kompressionsprodukten enligt instruktion. Kompressionsdelen ska tvättas dagligen enligt tillverkarens rekommendationer för att bibehålla korrekt kompression. Oljebaserade hudkrämer bör undvikas då dessa kan skada materialet. Om patienten har problem med något av ovanstående måste man ordna så att någon kan hjälpa till, t.ex. anhörig eller social hemtjänst/distriktssköterska, som också kan behöva instruktioner. Vid uppföljning kontrolleras att detta har fungerat. Patienten/hjälppersonen skall instrueras att ta kontakt omedelbart vid problem som rodnad, skavtendens, missfärgning av huden, ökad perifer svullnad eller liknande.

En välinformerad patient bidrar till behandlingsresultatet som en jämbördig teammedlem.

På- och avtagning

Kontrollera att patienten klarar av att ta på och av kompressionsdelen på ett korrekt vis och ge praktiska anvisningar och tips enligt följande:

- Låt hudlotion absorberas av huden före påtagning.
- Använd hushålls- eller trädgårdshandskar för bättre grepp.
- Släta ut alla veck och skrynlor så kompressionsdelen blir helt slät.
- Vik inte ner strumpa eller handske.

OBSERVERA

Det är viktigt att utprovaren försäkras sig om att patienten kan använda och sköta kompressionsdelarna på rätt sätt.

Korrekt hjälpmedel väljs utifrån vilken typ av problem patienten har, t.ex. nedsatt handstyrka eller svårighet att nå ner till fötterna. I vissa fall kan det vara enklare att ta på kompressionsdelar som är uppdelade i separata sektioner, t.ex. byxa med separata ben, strumpa med separat socka/knästrumpa.

Uppföljning

Uppföljning är alltid viktigt för att få feedback på att kompressionen fungerar. Efter några veckor är det viktigt att göra en uppföljning för att kontrollera att kompressionsdelen har avsedd effekt. Det gäller särskilt vid beställning av nya produkter eller ändring av produkt. Om volymen vid uppföljning har ökat, kan detta bero på flera faktorer (Tabell 11).

Tabell 11. Volymökning

Orsak till volymökning	Åtgärd av volymökning
Otillräcklig användning.	Kontrollera patientens motivation, ge förnyad information, feedback utifrån volymmätning. Byt användningsalternativ.
Patienten har inte förstått hur kompressionsdelen skall skötas eller har tagit på den felaktigt.	Kontrollera och informera Träna praktiskt Ev. information till anhörig/personal om stöd behövs
Feltagna mått eller okontrollerad felleverans från leverantören.	Kontrollera och justera/åtgärda detta
Otillräcklig kompression.	Öka till nästa kompressionsklass alternativt lägg till en kompressionsdel utanpå befintlig
Progress av underliggande tumörsjukdom.	Medicinsk utredning

Förbrukning

En kompressionsdels livslängd varierar beroende på användandet och slitage. Vid kontinuerligt bruk krävs minst två kompressionsdelar av varje modell för att man varje dag ska kunna ha en nytvättad del att byta till. Första gången beställs dock bara en kompressionsdel, för att kunna utvärdera passformen och ha möjlighet att göra korrigeringar, när ombytesdelen därefter omgående beställs. Fortsättningsvis bör antalet kompressionsdelar beställas med hänsyn taget till arbete, fritidsaktiviteter, användning under dygnet och andra faktorer som kan tänkas påverka slitaget. Barn och mycket aktiva patienter kan behöva fler uppsättningar och betydligt tätare byten än en inaktiv patient. Någon övre gräns för hur många kompressionsdelar man erhåller skall inte finnas, då behovet skall styra detta.

Rekommenderat förhållningssätt i Region Kalmar Län är att beställa 2 uppsättningar åt gången. Undantag kan göras i de fall där kompressionsbehandlingen är väl kontrollerad, då kan upp till 4 uppsättningar beställas vid ett och samma tillfälle. I de fall förbrukning är hög kan patienten höra av sig till mottagningen tätare. Ställningstagande görs då av utprovaren kring produktens hållbarhet. Ibland kan högt slitage leda till ändring av material till ett mer slittåligt.

För att kompressionsstrumpor ska hålla längre rekommenderas användning av vanlig strumpa utanpå.

Ekonomi för kompressionsdelar handhas olika i olika regioner, men önskvärt är att det blir samma villkor för alla patienter med såväl primära som sekundära lymfödem oavsett var man bor. För närvarande kan remitterande enhet ta ut en egenavgift; 75 kr för kkl 1 och 150 kr för kkl 2-4 per arm/ben.

OBSERVERA

Behovet bör styra hur många kompressionsdelar varje patient kan erhålla per år.

Behandling med kompressionspump

Behandling med kompressionspump, även kallat pumpstövel, kan användas som kompletterande behandling vid behandling av lymfödem, och associerade sjukdomar såsom lipödem och Dercum. För dessa patienter används ofta mer avancerade pumpar och 12/24-kammarmanschetter, tex byx- och jackmanschetter.

Kompressionspump kan även vara en kompletterande behandling vid svårläkta sår. För dessa patienter används ofta något enklare pumpar och manschetter, tex 4-kammarmanschetter.

Behandlingen med kompressionspump bör alltid kombineras med kompressionsbehandling i form av kompressionsdelar. Det är viktigt att det före behandling finns en noggrann anamnes och status för att utesluta kontraindikationer. Vid eventuella kontraindikationer ska patientansvarig läkare kontaktas för beslut och utredning och behandlingsåtgärder.

Kontraindikationer för behandling med kompressionspump:

- Känd eller misstänkt djup ventrombos
- Pågående erysipelas (rosfeber)
- Obehandlad lungemboli eller lungödem
- Obehandlad hypertoni eller hjärtinsufficiens
- Aktiv metastaserande sjukdom utan behandlande läkares medgivande
- Uttalad perifer neuropati

Enligt Region Kalmars hjälpmedelsanvisningar är det specialist- eller överläkare på sjukhusklinik som ska förskriva kompressionspump.

Utprovning av kompressionspump kan göras av lymf terapeut, sjuksköterska, arbetsterapeut, fysioterapeut. Uppföljningsansvar ligger på remitterande läkare.

Relaterade dokument

[Behandling-Kompression-2021-nov.pdf \(lymfologi.se\)](#)

[Nationellt vårdprogram för venös sjukdom i benen – varicer och venösa bensår \(nationelltklinisktkunskapsstod.se\)](#)

Bilaga 1. Snabbguide – Remiss för kompressionsprodukter

Ändringshistorik

Ändringshistorik för de fem senaste ändringarna bör anges.

Datum	Ändring	Utförd av

Bilaga 1. Snabbguide – Remiss för kompressionsprodukter

Ange medicinsk indikation för kompressionsbehandling.

- Text Venös insufficiens, utläkta bensår, misstanke om/konstaterat lymfödem.

Ange medicinsk kontraindikation eller observanda som utprovare behöver ta hänsyn till.

Absoluta kontraindikationer	
Artärinsufficiens	Ingen kompression om ABI-värde $\leq 0,5$. Ingen kompression utan att kärlkirurg konsulterats.
Akut hjärtinsufficiens	Ingen kompression utan att hjärtspecialist konsulterats.
Sklerodermi	Pga att underhudsvävnad fibrotiseras och ytlig blodcirkulation försämras.
Relativa kontraindikationer eller observanda	
Erysipelasinfektion	Om trycket tolereras bör patienten fortsätta med tidigare kompression alternativt minska trycket.
Allvarlig perifer neuropati	Krävs mycket noggrant anpassad kompression och utvärdering av speciellt erfaren personal. Kompression kan vara kontraindicerat.
Cardiellt ödem	Högst knälång strumpa kkl 1.
Högt blodtryck, hjärtarytmier, hjärtsvikt, kransartärsjukdom	Kompression kan förvärra beroende på kompressionsklass och produkt.
Extrema formavvikelser som djupa hudveck, sår och lymfläckage	Krävs mycket noggrant anpassad kompression och utvärdering av speciellt erfaren personal.

Vart ska remissen?

- Lymfödem, lipödem → Lymfterapeut hos basenhet Rehab Söder eller Samrehab.
- Venös insufficiens, utläkta bensår → Strumpmottagning i Kalmar, Oskarshamn eller Västervik beroende på patientens bostadsort.

Remiss giltig i 2 år.

Egenavgift på strumpor tillkommer för patienten.